

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра права Європейського Союзу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Advanced studies of EU law /

Поглиблені дослідження права Європейського Союзу»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Advanced studies of EU law / Поглиблені дослідження права Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої галузі знань освіти 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 17 с.

Розробник:
Бойчук Дмитро Сергійович,
кандидат юридичних наук, старший викладач

Затверджено на засіданні кафедри права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 2 вересня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри Європейського Союзу
(протокол № 18 від 2 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Яковюк Іван Васильович,
доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Advanced studies of EU law / Поглиблені дослідження права Європейського Союзу
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Бойчук Дмитро Сергійович, асистент кафедри права Європейського Союзу, кандидат юридичних наук
Контактний телефон	050-614-41-37
E-mail	d.s.boychuk@nlu.edu.ua
Консультації	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 835 960 6842, код доступу: 100743

Анотація навчальної дисципліни

Предмет навчальної дисципліни – це право Європейського Союзу, як специфічна правова система, що регулює офіційні зв'язки і відносини на національному та наднаціональному рівнях в Європейському Союзі.

Розглядаються загальнотеоретичні питання правового регулювання в праві Європейського Союзу. Визначаються передумови і основні етапи Європейської інтеграції. Розглядається правова природа і компетенція Європейського Союзу. Вивчаються правові підстави та процедура набуття членства в Європейському Союзі. Розглядається інституційна система Європейського Союзу. Аналізуються природа, структура та джерела права Європейського Союзу. Окреслюються засоби судового захисту права Європейського Союзу. Визначаються основи правового статусу людини і громадянина в праві Європейського Союзу. Аналізуються правові основи внутрішнього ринку Європейського Союзу. Розглядаються історичні етапи та договірні основи співробітництва України та Європейського Союзу.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – підвищення рівня правової обізнаності здобувачів у праві Європейського Союзу; формування у здобувачів поглиблених знань щодо регулювання відносин джерелами права Європейського Союзу; формування знань, вироблення основних вмінь і навичок, а також формування професійних компетенцій у галузі права Європейського Союзу.

Завдання:

- поглиблення знань щодо підходів до визначення правової суб'єктності Європейського Союзу;
- формування деталізованої системи теоретичних знань про право Європейського Союзу, комплексних знань про особливості механізму правового регулювання відносин на національному та наднаціональному рівнях, джерел права Європейського Союзу, особливостей інституційної системи Європейського Союзу, процесу вступу та виходу з Європейського Союзу, знань щодо стану розвитку вітчизняного законодавства в контексті адаптації до *acquis communautaire* Європейського Союзу;
- розвиток навичок і вмінь здійснювати аналіз установчих договорів, регламентів та директив Європейського Союзу і тлумачення їх норм;
- вироблення вільного володіння поняттями і категоріями права Європейського Союзу;
- удосконалення вміння пошуку, обробки наукової та нормативної інформації;
- аналіз і правове вирішення конкретних практичних ситуацій на основі правових норм.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Міжнародне право», «Право Європейського Союзу».

Кореквізити: «Introduction to European legal values / Вступ до європейських правових цінностей».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН-1. Демонструвати знання причин, передумов та етапів європейської інтеграції.

РН-2. Пояснювати існуючі в доктрині основні підходи до визначення правової природи Європейського Союзу.

РН-3. Здійснювати критичний і системний аналіз цілей, цінностей і принципів Європейського Союзу.

РН-4. Володіти галузевою термінологією, демонструвати компетентне її застосування.

РН-5. Демонструвати знання інституційної системи Європейського Союзу, нормативної основи та порядку їх створення і діяльності.

РН-6. Аналізувати і правильно тлумачити зміст джерел права Європейського Союзу та норм національного законодавства держав-членів з питань реалізації вимог права Європейського Союзу і їх застосовувати, визначати їх співвідношення.

РН-7. Демонструвати знання критеріїв членства для ймовірних нових держав-членів Європейського Союзу, розуміти способи досягнення відповідного рівня розвитку.

РН-8. Пояснювати специфіку правового статусу держав як держав-членів Європейського Союзу.

РН-9. Визначати алгоритм дій при вирішенні практичних питань, пов'язаних із судовим вирішенням спорів в Європейському Союзі.

PH-10. Демонструвати знання судових рішень як Суду Справедливості Європейського Союзу, так і Європейського суду з прав людини щодо захисту прав людини, встановлювати їх відношення та порівнювати якість стандартів захисту.

PH-11. Пояснювати особливості реалізації свободи переміщення осіб, товарів, капіталів та послуг в межах Європейського Союзу.

PH-12. Демонструвати знання специфіки адаптації національного законодавства України до *acquis communautaire*.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Причини та етапи євроінтеграційних процесів.	Причини та етапи євроінтеграційних процесів.	10
2	Підходи до визначення правової та політичної природи Європейського Союзу.	Підходи до визначення правової та політичної природи Європейського Союзу.	10
3	Членство в Європейському Союзі.	Членство в Європейському Союзі.	4
4	Правовий статус та компетенція інститутів Європейського Союзу.	Правовий статус та компетенція інститутів Європейського Союзу.	6
5	Правовий статус та компетенція органів та агенцій Європейського Союзу.	Правовий статус та компетенція органів та агенцій Європейського Союзу.	6
6	Джерела права Європейського Союзу.	Джерела права Європейського Союзу.	8
7	Судова система Європейського Союзу.	Судова система Європейського Союзу.	6
8	Судовий захист права Європейського Союзу.	Судовий захист права Європейського Союзу.	10
9	Нормативно-правове забезпечення прав людини в Європейському Союзі.	Нормативно-правове забезпечення прав людини в Європейському Союзі.	10
10	Історія та нормативно-правове забезпечення	Історія та нормативно-правове забезпечення	10

	співробітництва України та Європейського Союзу.	співробітництва України та Європейського Союзу.	
--	---	---	--

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Членство в Європейському Союзі.	Членство в Європейському Союзі.	110
2	Правовий статус та компетенція інститутів Європейського Союзу.	Правовий статус та компетенція інститутів Європейського Союзу.	
3	Джерела права Європейського Союзу.	—	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, узагальнення практики тощо;
- робота над кейсами з питань права Європейського Союзу;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка презентацій;
- анотація наукових статей;
- підготовка до практичних занять і тестування;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- підготовка наукових статей.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Advanced studies of EU law / Поглиблені дослідження права Європейського Союзу» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

Хартія про основоположні права Європейського Союзу 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text

Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012M%2FTXT>

Основна література

1. Boichuk D.S., Hryhoriev V.I. [European Court of Human Rights case law as a source of European Union law](#). *Право та інноваційне суспільство*. 2021. №1 (16). С. 62–67.
2. Y. Pankov, O. Filipkykh, D. Boichuk (2021) Problems of the environmental law of the European Union. *Problems of Legality*. № 155. P. 273–283.
3. Boichuk D., Torhashova K. (2021). European Union values reflection in ECtHR case law. *Право та інновації*. № 3 (35). С. 23–29.

4. Yakoviyk I.V., Tragniuk O.Y., Boichuk D.S. Strategic autonomy of the European Union: on the way to «European Sovereignty» in defense? *Problems of Legality*. 2020. № 149. С. 223–242.

5. Архітектура європейської безпеки: історія становлення і розвитку: В 2 ч.: монографія / за наук. ред. професорів А.П. Гетьмана і І.В. Яковюка. Харків: Право, 2020.

6. Бойчук Д.С., Галич К.В., Ходосов О.О. Щодо питання виходу держав-членів із Європейського Союзу: процедура, причини та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №8. С. 502–506.

7. Бойчук Д.С., Панаїд Я.І. Ефективність засобів правового захисту права на судовий розгляд у розумний строк у контексті практики ЄСПЛ: досвід Польщі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №4. С. 588–592.

8. Дайнен Д. Дедалі міцніший Союз. Курс європейської інтеграції / Пер. з англ. М. Марченко. Київ: К.І.С., 2006. 699 с.

9. Державний суверенітет в умовах європейської інтеграції: монографія / за ред. Ю.П. Битяка, І.В. Яковюка. Київ, 2012. 336 с.

10. Європейське право: Право Європейського Союзу: підручник: у трьох книгах / за ред. В. І. Муравйова. Київ: Ін Юре, 2015. 312 с.

11. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: монографія / під ред. І. В. Яковюка. Київ, 2012. 208 с.

12. Комарова Т.В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків: Право, 2018. 528 с.

13. Комарова Т.В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу: монографія. Харків: Право, 2010. 360 с.

14. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: посіб. / за ред. Л.В. Губерського. Київ: Знання, 2009. 751 с.

15. Луць Л.А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.
16. Микієвич М.М. Інституційне право Європейського Союзу у сфері зовнішньої політики та безпеки: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 416 с.
17. Основи права Європейського Союзу: підручник; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. Харків: Право, 2020. 590 с.
18. Петров Р.А. Транспозиція «acquis» Європейського Союзу в правові системи третіх стран: монографія. Київ: Истина, 2011. 384 с.
19. Право Європейського Союзу: основи теорії: підручник / [Т.М. Анакіна, Т.В. Комарова, О.Я. Трагнюк, І.В. Яковюк та ін.]; за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків: Право, 2019. 360 с.
20. Право Європейського Союзу: підручник / за редакцією Р.А. Петрова. Харків: Право, 2019. 442 с.
21. Смирнова К.В. Правове регулювання конкуренції в Європейському Союзі: теорія і практика: монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Одеса: Фенікс, 2015. 429 с.
22. Тоді Ф. Нарис історії Європейського Союзу: науково-популярне видання: англ. Київ: К.І.С., 2001. 142 с.
23. Тюшка А. Договір про конституцію для Європи: генезис, юридична природа, політична цінність: монографія. Київ: К.І.С., 2007. 228 с.
24. Хартли Т.К. Основы права европейского Сообщества [пер. с англ.]. Москва: Закон и право, ЮНИТИ, 1998. 703 с.
25. Яковюк І.В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків: Право, 2013. 760 с.

Додаткова література

1. Анакіна Т.М. Інституційна модель співробітництва України та Європейського Союзу за Угодою про асоціацію. *Форум права*. 2013. № 3. С. 14–21.
2. Анакіна Т. Порівняльно-правова характеристика Угоди про асоціацію та Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та Європейським Союзом. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4 (75). С. 123–132.
3. Анакіна Т. Регулювання прав окремих вразливих груп осіб за Хартією ЄС про основоположні права: досвід для України. *Український часопис міжнародного права*. 2015. № 2. С. 41–46.
4. Бедова О.А. Контроль, моніторинг та оцінювання як процедури організаційного забезпечення адаптації законодавства України до acquis ЄС. *Національна академія державного управління при Президентові України*. 2018. № 1. С. 178–201.
5. Булгакова Д.О. Конституційна реформа Європейського Союзу за Лісабонським договором. Основні положення. *Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ*. 2010. Вип. 2(49). С. 13–22.
6. Вдовиченко О. Демократизація законодавчого процесу в Європейському Союзі. *Право і безпека*. № 4 (36). 2010. С. 23–26.
7. Гладенко О. Лісабонський договір 2007 р. як новий етап еволюційного розвитку права Європейського Союзу. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2008. № 1 (11). С. 73–77.
8. Грицаєнко Л.Л. Європейський Союз як організація sui generis. *Публічне право*. 2011. № 1. С. 82–87. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pubpr/2011_1/grycaenko.pdf
9. Грицяк І. Право та інституції Європейського Союзу: навчальний посібник. Київ, 2006. 300 с.
10. Довгань В.М. Європейський Парламент. Правовий статус і компетенція в системі органів Європейського Союзу: Монографія. Київ,

2007. 204 с.

11. Жовква І.І. Критерії членства СОТ, Європейського Союзу та НАТО. Інтеграційні перспективи України / за ред. В.Р. Сіденко, І.І. Жовква, Г.М. Немиря, Г.М. Перепелиця. Київ: Аналітичне дослідження, 2010. 84 с.

12. Інституційне право Європейського Союзу / В.І. Муравйов, О.М. Шпакович, О.М. Лисенко та ін. Київ: ІнЮре, 2015. 312 с.

13. Комарова Т. В. Роль Суду справедливості Європейського Союзу у формуванні доктрини конституціоналізації права ЄС. *Право України*. 2019. № 6. С. 69-85.

14. Комарова Т. Взаємодія Суду справедливості Європейського Союзу з іншими судовими установами. *Право України*. 2018. 4. С. 223–232.

15. Комарова Т.В. Суд справедливості ЄС як орган захисту основоположних прав людини. *Держава і право*. 2018. Випуск 80. С. 173–188.

16. Костюченко Я. Доктрина у праві Європейського Союзу та її відображення в правовій системі України. *Право України*. 2019. № 6. С. 86–99.

17. Кулабухова А.В. Каталог прав громадян Європейського Союзу. *Право та інновації*. 2016. № 1. С. 270–275.

18. Лазовські А. Верховенство права Європейського Союзу у формуванні доктрини конституціоналізації права ЄС. *Право України*. 2019. № 6. С. 35–52.

19. Луць Л.А. Генезис ідеї європейської єдності. *Актуальні проблеми політики*. 2002. Вип. 13–14. С. 668–675.

20. Макаруха З.М. Правові засади діяльності Європейського Союзу у сфері забезпечення простору свободи, безпеки та юстиції: монографія. Львів: Астролябія, 2011. 543 с.

21. Муравйов В. Види компетенції реформованого Європейського Союзу. *Міжнародні відносини*. 2009. № 37. С. 53–58. URL: http://papers.univ.kiev.ua/mizhnarodni_vidnosyny/articles/Types_of_the_reformed

[European Union s competence 16198.pdf](#)

22. Муравйов В.І., Смирнова К.В. Європейське право: правова категорія, наука, доктрина. *Право України*. 2011. № 4. С. 141–177.
23. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / пер. з англ. Київ: К.І.С., 2005. 446 с.
24. Мушак Н.Б. Міжнародно-правові засади захисту та забезпечення прав людини в європейських міжнародних організаціях: монографія; під ред. проф. В. І. Муравйова; Нац. акад. наук України, Київ. ун-т права. Київ: Ліра-К, 2013. 188 с.
25. Передерій О.С. Європейське поліцейське відомство в інституціональному механізмі Європейського Союзу: історичні передумови створення, порядок формування, компетенція. *Право і безпека*. 2010. № 2 (34). С. 34–38.
26. Пістракевич О. Особливості законодавчого процесу в Європейському Союзі. *Ефективність державного управління*. 2014. Вип. 39. С. 85–92.
27. Поглиблення відносин між ЄС та Україною: що, чому і як? / під ред. М. Емерсона, В. Мовчан. Київ, 2016. 288 с.
28. Смирнова К.В. Аналіз еволюції відносин України з Європейським Союзом: правовий аспект. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 100. С. 132–136.
29. Стрельцова О.В. Конституціоналізація процесу асоціації України і Європейським Союзом: теорія та практика: монографія. Київ, 2017. 532 с.
30. Трагнюк О.Я. Деякі правові засоби подолання дефіциту демократії в Європейському Союзі (на прикладі інституту громадянської ініціативи). *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2011. Вип. 22. С. 86–95. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/3237/1/Tragniuk_86.pdf

31. Хоббі Ю.С. Правовий статус держав-кандидатів на вступ до Європейського Союзу: проблематика суверенітету. *Держава і право*. 2009. Вип. 44. С. 614–619.

32. Якименко Х. Відображення ідеї наднаціональності в історії європейської інтеграції. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 1. С. 251–261.

33. Якименко Х. Основні підходи щодо розуміння правового статусу Європейського Союзу. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 2. С. 262–272.

Інтернет-ресурси

Акти *acquis* ЄС, перекладені на українську мову – <https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire>

Консолідовані версії Лісабонського договору (українською мовою) – www.minjust.gov.ua/file/23491

Медіа портал Європейського Союзу – <http://www.euractiv.com>

Офіційна сторінка Європейського Омбудсмена – <http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces>

Офіційна сторінка Європейського Парламенту – <http://www.europarl.europa.eu>

Офіційна сторінка Європейського Союзу – <https://europa.eu/>

Офіційна сторінка Європейської Комісії – <http://ec.europa.eu>

Офіційна сторінка Ради Європейського Союзу – <http://www.consilium.europa.eu>

Офіційна сторінка Суду справедливості Європейського Союзу – <http://www.curia.europa.eu>

Пошукова система нормативних актів ЄС – <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

Прогрес виконання Угоди про асоціацію – <https://pulse.eu-ua.org>

Тексти установчих договорів Європейського Союзу –
<http://www.eurotreaties.com>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=623:kafedra-prava-yevropeiskoho-soiuzu&Itemid=151

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції і практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й усні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей, наукові статті тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Advanced studies of EU law / Поглиблені дослідження права Європейського Союзу» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34